

ISSUE 5

**AKADEMIC JOURNAL
OF EDUCATIONAL RESEARCH (AJER)
INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL**

May 2025

International Scientific Journal
AKADEMIC JOURNAL OF EDUCATIONAL RESEARCH (AJER)
May 2025

Tashkent 2025

“Academic Journal of Educational Research (AJER)” international scientific journal, issue 1, page **1-52**. May, 2025

"Academic Journal of Educational Research (AJER)" magazine publishes in the form of scientific articles the results of scientific research conducted by professors and teachers of higher education institutions and independent researchers in our Republic and International. Also, scientific articles of the employees who are working in the international and other scientific institutes, production organizations and enterprises of our Republic and conducting scientific research will be included in the magazine.

All articles were posted to the journal's electronic scientific base at www.ajeruz.com

.

**BOSHLANG'ICH TA'LIMDA MILLIY QADRIYATLAR ASOSIDA
TARBIYAVIY ISHLARNI TASHKIL ETISH**

To'rayeva Gulhayo Temirqul qizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 3 - bosqich talabasi

gulhayotorayeva75@gmail.com

Ibodullayeva Lobar Ergash qizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 3 - bosqich talabasi

ibodullayeva840@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich ta'lim tizimida milliy qadriyatlar asosida tarbiyaviy ishlarni tashkil etishning ahamiyati, shakl va usullari tahlil qilingan. Milliy qadriyatlar o'quvchilarda vatanparvarlik, hurmat, odob-axloq, halollik kabi fazilatlarni shakllantirishda muhim vosita ekanligi asoslab berilgan. Shuningdek, maqolada suhbat, dramatizatsiya, qadriyatli daftar kabi metodlar orqali tarbiyaviy jarayonni qanday samarali tashkil etish mumkinligi bo'yicha tavsiyalar berilgan. Boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan ishlashda qadriyatlarni bolalarga mos tarzda yondashgan holda berish zarurligi takidlangan. Maqola amaliy tavsiyalar va ilmiy qarashlarga asoslangan holda yozilgan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, milliy qadriyatlar, tarbiya, vatanparvarlik, metodika, suhbat metodi, odob-axloq, halollik, tarbiyaviy ishlar, qadriyatlar asosida ta'lim.

Абстрактный: В статье анализируются значение, формы и методы организации воспитательной работы на основе национальных ценностей в системе начального образования. Утверждается, что национальные ценности являются важным инструментом формирования у учащихся таких качеств, как патриотизм, уважение, порядочность и честность. В статье также даются рекомендации по эффективной организации образовательного процесса с использованием таких методов, как беседа, драматизация и дневники ценностей. При работе с учениками начальной школы особое внимание уделяется тому, что ценности следует преподавать в доступной для ребенка форме. Статья написана на основе практических рекомендаций и научных взглядов.

Ключевые слова: начальное образование, национальные ценности, воспитание, патриотизм, методика, метод беседы, этикет, честность, воспитательная работа, воспитание на основе ценностей.

Abstract: This article analyzes the importance, forms and methods of organizing educational work based on national values in the primary education system. It is substantiated that national values are an important tool in forming qualities such as patriotism, respect, decency, and honesty in students. The article also provides recommendations on how to effectively organize the educational process through methods such as conversation, dramatization, and a value notebook. The need to convey values in a child-friendly manner when working with primary school students is emphasized. The article is written based on practical recommendations and scientific views.

Keywords: primary education, national values, upbringing, patriotism, methodology, conversation method, decency, honesty, educational work, education based on values.

Kirish

Bugungi kunda globallashuv jarayonida milliy qadriyatlarimizni asrab-avaylash va yosh avlod ongiga singdirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, ta'lim tizimining boshlang'ich bosqichida tarbiyaviy ishlarni milliy qadriyatlar asosida yo'lga qo'yish – nafaqat o'quvchilarning ma'naviy dunyosini boyitadi, balki ularni chinakam insoniy fazilatlar ruhida tarbiyalashga xizmat qiladi [1]. Ushbu maqolada boshlang'ich ta'lim tizimida milliy qadriyatlar asosida tarbiyaviy ishlarni tashkil etishning ahamiyati, shakl va usullari, amaliy yondashuvlar tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Boshlang'ich ta'lim – bu bola hayotida eng muhim bosqich bo'lib, aynan shu davrda shaxsning xarakteri, dunyoqarashi va ijtimoiy ko'nikmalari shakllanadi. Shu bois, bu bosqichda milliy qadriyatlarni singdirish orqali o'quvchilarda vatanparvarlik, hurmat, halollik, mehnatsevarlik kabi fazilatlar rivojlantiriladi.

Milliy qadriyatlar deganda xalqimizning asrlar davomida shakllangan urf-odatlar, an'analar, diniy va ma'naviy qarashlari, axloqiy mezonlari tushuniladi. Bularni ta'lim jarayonida singdirish orqali o'quvchining shaxsiy va ijtimoiy taraqqiyoti ta'minlanadi [2].

Boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan olib boriladigan tarbiyaviy ishlarni quyidagi shakllarda amalga oshirish mumkin:

- Sinf soatlari – “Vatan himoyasi muqaddas burch”, “Ajdodlar merosi – bebaho boylik” kabi mavzularda;
- Madaniy-ma’naviy tadbirlar – Navro‘z, Mustaqillik kuni, Konstitutsiya kuni tadbirlari;
- Ekskursiyalar – tarixiy obidalar, muzeylar, adiblar uy-muzeylariga tashrif;
- Darsda o‘zbek xalq ertaklari, maqol va matallaridan foydalanish;
- Milliy kiyimlar va taomlar bayramlari [3];

Bundan tashqari, ota-onalar va mahalla bilan hamkorlikda o‘tkaziladigan tadbirlar tarbiyaviy ishlarning samaradorligini yanada oshiradi. Masalan, ota-onalar ishtirokidagi suhbatlar, ustoz-shogird uchrashuvlari, mahalla yetiligi bilan hamkorlikdagi ma’naviy darslar bunga misol bo‘la oladi [4].

Boshlang‘ich ta’limda milliy qadriyatlar asosida tarbiyaviy ishlarni tashkil etish bo‘yicha samarali bir qancha metodlarni ko‘rib chiqamiz:

1. Suhbat (interaktiv muloqot) metodi.

◆ Maqsad: O‘quvchida mustaqil fikrlash, mulohaza yuritish, qadriyatlarga nisbatan shaxsiy munosabatni shakllantirish.

◆ Qo‘llanilishi: Dars boshida yoki tarbiyaviy tadbirlar oldidan “Vatan nima?”, “Odob nima?”, “Sen qaysi qadriyatlarni qadrlaysan?” kabi savollar asosida. Bu usulda o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi muloqot tarzida fikrlar beriladi. Bu yondashuv, ayniqsa, dars jarayonida o‘quvchilarning faol ishtirokini ta’minlashga xizmat qiladi. Suhbat metodining afzalliklari:

- 1) O‘quvchini faollashtiradi – u o‘z fikrini erkin bayon qiladi.
- 2) Tarbiyaviy ahamiyatga ega – milliy qadriyatlarni muhokama qilish orqali shaxsiy fazilatlar mustahkamlanadi.
- 3) Kollektiv fikrlashni rivojlantiradi – bolalar bir-birining fikrini tinglashga o‘rganadi.
- 4) Muloqot madaniyati shakllanadi.

2. Rolga kirish (dramatizatsiya) metodi

◆ Maqsad: O‘quvchilarni milliy ertaklar, rivoyatlar, xalq o‘yinlari orqali qadriyatlarga ruhiy yaqinlashtirish.

◆ Qo‘llanilishi: "Alpomish", "Toshbaqa bilan qumursqa", "Sadoqatli farzand" kabi sahna ko‘rinishlari orqali.

3. “Odob do‘koni” metodi

◆ Maqsad: Har bir yaxshi xulq, qadriyat – bu bebaho boylik degan g‘oyani singdirish.

◆ Qo‘llanilishi: Sinfxonada “odob do‘koni” burchagi yaratiladi. Har bir bola “halollik”, “vatanparvarlik”, “mehr-oqibat” kabi qadriyatlarni tanlaydi va nima uchun tanlaganini tushuntiradi.

4. Qadriyatlar xaritasi

◆ Maqsad: Milliy qadriyatlarni vizual tarzda tushuntirish.

◆ Qo‘llanilishi: Dars davomida xarita shaklida taxtaga qadriyatlar yoziladi: "hurmat", "sadoqat", "vatanparvarlik" va ularning har biriga misollar keltiriladi.

Ushbu usullardan samarali foydalanish har bir o‘qituvchining pedagogik mahoratiga bog‘liq albatta.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, boshlang‘ich ta’limda milliy qadriyatlar asosida olib boriladigan tarbiyaviy ishlar bolalarning ma’naviy kamolotini ta’minlaydi. Ularning vatanparvar, odobli, halol va insofli bo‘lib voyaga yetishiga xizmat qiladi. Quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

1. Darslik va o‘quv qo‘llanmalarga milliy qadriyatlarni aks ettiruvchi materiallarni ko‘proq kiritish;
2. Tarbiyaviy ishlar rejasini mahalla va ota-onalar bilan hamkorlikda tuzish;
3. Tarbiya jarayoniga innovatsion metodlarni joriy etish – rolly o‘yinlar, videodarslar, muammoli vaziyatlar asosida ishlash.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent.: Ma’naviyat, 2008.
2. Abduqodirov A., Karimova D. Milliy qadriyatlar va tarbiya. – Toshkent.: O‘qituvchi, 2017.

3. Qodirova M., Boshlang'ich sinf o'quvchilarini tarbiyalashda milliy qadriyatlarning roli. – "Pedagogik izlanishlar", 2020.
4. Jalolov J., Pedagogika. – Toshkent.: Fan, 2021.

AKADEMIC JOURNAL OF EDUCATIONAL RESEARCH (AJER)
international scientific journal
3-son

Nashr qilingan sana: 29.03.2025.
Shrift: "Times New Roman".

“ACADEMIC JOURNAL” MCHJ

Manzil: 700096, Toshkent shahri, Chilozor tumani, Bog‘iston ko‘chasi, 116/6.
www.ajeruz.com, info@ajeruz.com, +998950457172